

УДК 1:796.5

Подлесна Ю. А.¹, Повзло О. М.²

¹студ. гр. МГУ-117 ЗНТУ

² канд. філос. наук, доц. ЗНТУ

ФІЛОСОФСЬКЕ ОСМИСЛЕННЯ ФЕНОМЕНУ ТУРИЗМУ

Філософський погляд на туризм полягає в тому, щоб визначити сутність його феномена у понятійний спосіб. Туризм водночас виступає як одна з найкрупніших і найдинамічніших індустрій світу, що надає робочі місця сотням мільйонів людей в системі різноманітних подорожей та екскурсій. Тобто, туризм для багатьох своєрідний спосіб життя і тобто, туризм - явище, яке породжене сучасною цивілізацією. І туризм, виникнувши у ХІХ ст. як система масових організованих поїздок, походів, відвідувань, набув глобального масштабу, оформився в різноманітні види туристської практики. Досягнення туризмом зрілих форм створило можливості для його теоретичної, філософської рефлексії. Філософське осмислення туризму

передбачає з'ясування його гносеологічних, соціальних, антропологічних, аксіологічних, духовно-культурних, етичних, інтеграційних, комунікативних, екологічних функцій. Філософсько-світоглядний підхід до дослідження туризму переконує, що він істотно сприяє об'єднанню людей, комунікації і соціалізації особистостей на основі їх ознайомлення з цінностями вітчизняної. ХХ століття - час інформаційної революції, - породило такий незвичайний різновид туризму як "віртуальна подорож". Серед екстремальних видів туризму: екологічний туризм, підводний, палеонтологічний, спелеологічний, фестивальний, військовий, навіть космічний. Але, з огляду на тенденції розвитку людства ХХІ ст. має стати часом гуманітарного повороту, переходу від деструктивного типу цивілізації, з її споживацьким ставленням до природи, до людиноорієнтованої моделі співжиття. Насичений філософським людиноцентристським змістом туризм справляє розвивальний вплив на особистість, тобто має антропологічне значення. Туризм є ефективним засобом реалізації людських цінностей, а саме: інтересу, вибору, самореалізації, самоідентифікації, бажанням, задоволенню. Аксіологічний аспект туристської діяльності дуже важливий, адже результатом навіть короткотермінових поїздок є поглиблення власних уявлень про цінності культури і суспільного життя. Туризм є ефективним засобом реалізації людських цінностей: свободи, гідності, дружелюбності, щирості, толерантності.

Важливою складовою філософії туризму є етика туризму. Про певні моральні норми і межі, в яких має розгортатися туристська діяльність, люди почали замислюватися задовго до появи самого феномена "туризму". В поведінці як звичайного туриста, так і фахівця туристської справи морально-психологічні якості посідають чільне місце. Кожна особистість при зустрічі з незнайомими людьми намагається справити приємне враження. Туризм як найдемократичніша форма людських взаємин сприяє моральному оздоровленню сучасного суспільства, яке потерпає від набутого соціального імунодефіциту - дефіциту щирості і теплоти людського спілкування. Туристські комунікації сприяють утворенню в суспільстві моральної атмосфери щирого спілкування, довіри як основи дружнього єднання, соціальної злагоди і цивілізованої взаємодії. Важливого філософсько-гуманістичного значення внаслідок ціннісного опанування світом набуває формування комунікативної культури особистості, виникнення в суспільстві міжіндивідуальної мережі спілкування, взаємоповаги, толерантності. Наприклад, культура спілкування, довірливі стосунки не виникають автоматично, вони потребують значних вольових зусиль, бажання і вміння домовлятися, психологічної налаштованості на доброзичливі контакти. Забезпечити таку культуру покликані всі суспільні інституції - економіка, політика, дипломатія, освіта, наука, мистецтво. Важливою ланкою, здатною

інтегрувати людство, долати тенденції сепаратизму, розколу, конфронтації, ворожнечі і взаємопідозри, є туризм. Своїми різноманітними можливостями він здатний розв'язувати багато взаємопов'язаних проблем важливого суспільного значення. Одна із них - забезпечення інтеграції сучасного "розірваного світу", сприяння посиленню тенденцій солідарності. Спілкування людей, які подорожують, - одна з універсальних форм міжособистісних контактів. Невипадково туризм вважають ефективним каналом "народної дипломатії". Важливою складовою філософії туризму є також екотуризм. Тому, що він здатен забезпечувати поступальний і сталий його розвиток з мінімізацією шкідливого наслідку та узгоджувати життєві потреби теперішніх і майбутніх поколінь.

Таким чином, філософія туризму є своєрідною соціально-філософською онтологією та феноменологією. Її об'єктом є суспільство як "життєвий світ", як безпосередній життєвий досвід мандрівника, джерело його культурного досвіду. Цій світ, є фундаментом будь-якого людського знання, якій людина набуває в результаті спілкування зі світом культури, іншим досвідом і досвідом інших. Онтологічна частина - вчення філософії туризму як різновид соціального буття - виявляє загальну логіку становлення, відтворення і оновлення різноманітних форм туристської практики, її проблемність, місце туристського процесу в соціальній динаміці. А джерелом феноменологічного знання є власний культурний досвід, який турист здобуває в результаті зустрічі з досвідом іншого та інших. Внаслідок цих зустрічей в свідомості формуються смислові значення філософського сенсу туризму.